

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP MÔN LỊCH SỬ LỚP 10 (Tuần 17,18)

1. Cách mạng tư sản Anh

a, Hoàn cảnh

- Nước Anh trước cách mạng :

+ Đến thế kỉ XVII, nền kinh tế tư bản chủ nghĩa ở Anh đã phát triển mạnh với nhiều công trường thủ công như luyện kim, làm sứ, len dạ,... Trong đó, Luân Đôn trở thành trung tâm công nghiệp, thương mại và tài chính lớn nhất nước Anh.

+ Ở nông thôn, nhiều quý tộc phong kiến đã chuyển sang kinh doanh theo con đường tư bản, bằng cách "rào đất cướp ruộng", biến ruộng đất chiếm được thành những đồng cỏ, thuê công nhân nuôi cừ để lấy lông cung cấp cho thị trường

+ Trong khi đó, chế độ phong kiến tiếp tục kìm hãm giai cấp tư sản và quý tộc mới, ngăn cản họ phát triển theo con đường tư bản.

Vì vậy, giai cấp tư sản và quý tộc mới đã liên minh lại với nhau nhằm lật đổ chế độ phong kiến chuyên chế, xác lập quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa.

b, Diễn biến

Cách mạng tư sản Anh được chia làm hai giai đoạn :

+ Giai đoạn 1 (1642 – 1648)

• Năm 1640, vua Sác-lơ I triệu tập Quốc hội Anh (Quốc hội gồm phần lớn là quý tộc mới) nhằm đặt ra thuế mới, thực hiện chính sách cai trị độc đoán của mình. Quốc hội được sự ủng hộ của nhân dân đã phản đối kịch liệt và Sác-lơ I liền chuẩn bị lực lượng chống lại Quốc hội.

• Năm 1642, nội chiến bùng nổ, bước đầu thắng lợi nghiêng về phía nhà vua. Nhưng từ khi Ô-li-vơ Crôm-oen lên làm chỉ huy quân đội Quốc hội, xây dựng đội quân có kỉ luật đã liên tiếp đánh bại quân đội của nhà vua. Sác-lơ I bị bắt.

+ Giai đoạn 2 (1649 – 1688)

• Ngày 30 – 1 – 1649, trước áp lực của quần chúng nhân dân, vua Sác-lơ I đã bị xử tử. Nước Anh chuyển sang nền cộng hoà và cách mạng đạt tới đỉnh cao. Tuy nhiên, chỉ có giai cấp tư sản và quý tộc mới được hưởng quyền lợi. Vì vậy, nhân dân tiếp tục đấu tranh.

• Để đối phó với cuộc đấu tranh của nhân dân, quý tộc mới và tư sản lại thoả hiệp với phong kiến, đưa Vin-hem Ô-ran-giơ (Quốc trưởng Hà Lan và là con rể của vua Giêm II) lên ngôi, thiết lập chế độ quân chủ lập hiến.

Cách mạng tư sản Anh kết thúc.

c, Ý nghĩa lịch sử

+ Cuộc cách mạng tư sản Anh do quý tộc mới liên minh với giai cấp tư sản lãnh đạo, được đông đảo quần chúng nhân dân ủng hộ đã giành được thắng lợi, đưa nước Anh phát triển theo con đường tư bản chủ nghĩa.

+ Tuy nhiên, đây là cuộc cách mạng không triệt để vì vẫn còn ngôi vua.

+ Cách mạng chỉ đáp ứng được quyền lợi cho giai cấp tư sản và quý tộc mới, còn nhân dân không được hưởng gì.

2. Chiến tranh giành độc lập của 13 bang thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ.

a. Nguyên nhân bùng nổ chiến tranh

- Sau khi Cô-lôm-bô tìm ra châu Mỹ, người Anh đến Bắc Mỹ ngày một nhiều. Đến thế kỉ XVIII, họ đã thiết lập 13 thuộc địa và tiến hành chế độ cai trị, bóc lột nhân dân bản địa (người Indian).

- Giữa thế kỉ XVIII, nền kinh tế tư bản chủ nghĩa ở 13 thuộc địa phát triển mạnh, nhưng thực dân Anh lại tìm mọi cách ngăn cản, kìm hãm như tăng thuế, độc quyền buôn bán trong và ngoài nước,... Vì vậy, mâu thuẫn giữa toàn thể nhân dân, giai cấp tư sản, chủ nô Bắc Mỹ với thực dân Anh trở nên gay gắt.

- Dưới sự lãnh đạo của giai cấp tư sản, chủ nô, nhân dân Bắc Mỹ đã đứng lên đấu tranh để lật đổ ách thống trị của thực dân Anh, đồng thời mở đường cho nền kinh tế tư bản chủ nghĩa phát triển.

b. Diễn biến chiến tranh và sự thành lập Hợp chúng quốc Mỹ

- Tháng 12 – 1773, nhân dân cảng Bô-xton tấn công 3 tàu chở chè của Anh để phản đối chế độ thu thuế. Đáp lại, thực dân Anh đã ra lệnh đóng cửa cảng.

- Năm 1774, các đại biểu thuộc địa đã họp Hội nghị lục địa Phi-la-đen-phi-a, yêu cầu vua Anh phải xoá bỏ các luật cấm vô lí, nhưng không đạt kết quả.

- Tháng 4 – 1775, cuộc chiến tranh bùng nổ. Nhờ có sự lãnh đạo tài giỏi của Gioóc-giơ Oa-sinh-ton, quân 13 thuộc địa đã giành được nhiều thắng lợi quan trọng.

- Ngày 4 – 7 – 1776, bản Tuyên ngôn Độc lập được công bố, xác định quyền của con người và quyền độc lập của 13 thuộc địa. Nhưng thực dân Anh vẫn không chấp nhận và cuộc chiến tranh vẫn tiếp diễn.

- Tháng 10 – 1777, quân thuộc địa giành thắng lợi lớn ở Xa-ra-tô-ga, làm cho quân Anh suy yếu. Năm 1883, thực dân Anh phải kí Hiệp ước Véc-xai, công nhận nền độc lập của 13 thuộc địa.

- Cuộc chiến tranh kết thúc.

c. Kết quả, ý nghĩa của Chiến tranh giành độc lập

- Kết quả

+ Cuộc chiến tranh kết thúc, Anh phải thừa nhận nền độc lập của 13 thuộc địa và Hợp chúng quốc Mỹ được ra đời.

+ Năm 1787, Mỹ ban hành Hiến pháp, quy định Mỹ là nước cộng hoà liên bang, đứng đầu là Tổng thống nắm quyền hành pháp, Quốc hội nắm quyền lập pháp.

- Ý nghĩa

+ Cuộc Chiến tranh giành độc lập của các thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ về thực chất cuộc cách mạng tư sản, nó đã thực hiện được hai nhiệm vụ cùng một lúc: lật đổ ách thống trị của thực dân và mở đường cho chủ nghĩa tư bản phát triển.

+ Tuy nhiên, cũng như Cách mạng tư sản Anh, cuộc cách mạng này không triệt để vì chỉ có giai cấp tư sản, chủ nô được hưởng quyền lợi, còn nhân dân lao động nói chung không được hưởng gì.

Câu hỏi củng cố kiến thức

Câu 1: Lý giải vì sao cách mạng ở Anh bùng nổ, kết quả như thế nào?

Câu 2: Chiến tranh giành độc lập của 13 bang thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ có phải là một cuộc cách mạng tư sản không? Hạn chế của cuộc cách mạng này là gì?

Chúc các em học tập vui vẻ và chinh phục các câu hỏi của Thầy.